

оцінка цього злочину дає змогу не лише дослідити причини скоєння правопорушення на теоретичному рівні, а й допомагає виявити проблеми що виникають у слідчо-судових органах при кваліфікації діяння.

Література

1. Бояренко А. Ю. Способи скоєння незаконного заволодіння транспортними засобами / А. Ю. Бояренко // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 116-120.
2. Сучасна кримінально-виконавча політика України: [моногр.]. – [2-ге вид. випр. і переробл.] / [Колб О. Г., Захаров В. П., Кондратішина В. В. та ін.]; за заг. ред. О. Г. Колба. – Луцьк: ПП В. П. Іванюк, 2008. – 210 с.
3. Ємельяненко В. В. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України): огляд нововведень / В. В. Ємельяненко // Право і безпека. – 2005. – Т. 4, № 6. – С. 59-61.
4. Харченко В. Б. Уголовное право Украины / В. Б. Харченко. – К.: Атика, 2003. – 272 с.
5. Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – М.: Юристъ, 2004. – 304 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. С. С. Яценко. – 4-те вид. переробл. та доповн. – К.: А.С.К., 2006. – 848 с.
7. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження): автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / В. А. Мисливий; Київський нац. ун-т внутрішніх справ. – К., 2005. – 36 с.

УДК 343.215:565.612(477)(043.2)

Монастирський Н. М., Черниш О. В., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Лихова С. Я., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ НА МОРСЬКОМУ СУДНІ, ЩО ПЕРЕБУВАЄ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ ПІД ПРАПОРОМ АБО З РОЗПІЗНАВАЛЬНИМ ЗНАКОМ УКРАЇНИ

Яскравим проявом додержання Україною своїх міжнародних зобов'язань і раціональної диференціації кримінально-процесуальної форми є врегульований положеннями статей гл. 41 КПК України [1] особливий порядок кримінального провадження на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписане до порту, розташованого в Україні. Злочини та інші правопорушення можуть вчиняти на бортах суден у відкритому морі як

члени екіпажу, так і інші особи, що перебувають на них. Важливу роль у здійсненні невідкладних слідчих (розшукових) та інших дій з розслідування обставин таких правопорушень традиційно відіграє капітан судна або інші уповноважені ним члени екіпажу з числа керівного складу. У ч. 1 ст. 67 Кодексу торговельного мореплавства України [2]. вказано, якщо на судні, що перебуває у плаванні, вчиняються діяння, передбачені законом України про кримінальну відповідальність, капітан судна уповноважений на вчинення процесуальних дій в порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством України та відповідною Інструкцією, яка затверджується Генеральним прокурором України за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і річкового транспорту, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства.

Відповідно до ст. 519 КПК України і ст. 67 Кодексу торговельного мореплавства України капітан судна України в разі вчинення кримінального правопорушення на судні, є службовою особою, уповноваженою на вчинення процесуальних дій у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством України.

Якщо капітан судна є потерпілим внаслідок вчинення кримінального правопорушення, він з числа командного складу екіпажу призначає іншу службову особу, уповноважену на проведення процесуальних дій (наприклад, старшого помічника або помічника капітана). Капітан судна набуває прав і обов'язків потерпілого з моменту подання заяви про вчинення щодо нього кримінального правопорушення або заяви про залучення його до провадження як потерпілого відповідно до ст. 55 КПК України. Рішення про призначення іншої службової особи, уповноваженої на проведення процесуальних дій, капітаном судна приймається у формі постанови. Кримінальне провадження здійснюється та процесуальні документи складаються державною мовою України. Капітан судна забезпечує учасникам кримінального провадження, які не володіють чи недостатньо володіють державною мовою, право заявляти клопотання і подавати скарги рідною або іншою мовою, якою вони володіють, користуючись у разі потреби послугами перекладача в порядку, передбаченому КПК України.

Під час здійснення кримінального провадження на судні відомості досудового розслідування можуть бути розголошені лише з дозволу капітана судна і в тому обсязі, в якому він визнає це можливим. У необхідних випадках капітан судна попереджає осіб, яким стали відомі дані досудового розслідування у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати такі відомості без його дозволу. Незаконне розголошення відомостей досудового розслідування тягне за собою

відповідальність, встановлену ст. 387 КК України [3].

Капітан судна під час перебування судна за межами України зобов'язаний невідкладно прийняти заяву, повідомлення про кримінальне правопорушення. Усні заяви заносяться до протоколу, який підписується заявником (потерпілим).

Заява чи повідомлення про кримінальне правопорушення вважаються поданими з моменту попередження особи про кримінальну відповідальність, за виключенням випадків, коли таке попередження неможливо зробити з об'єктивних причин. Капітан судна, який прийняв заяву від потерпілого, відповідно до ч. 2 ст. 55 КПК України під розпис вручає йому пам'ятку про процесуальні права та обов'язки потерпілого, які передбачені ст. ст. 56, 57 КПК України. Така ж пам'ятка під розпис вручається також особі, яка не є заявником, але якій кримінальним правопорушенням завдана шкода і у зв'язку з чим вона, після початку провадження, подала заяву про її залучення до нього як потерпілого. Заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення, рапорти реєструються у книзі обліку заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, яка зберігається у службовому приміщенні капітана судна. Вона повинна бути прошита, пронумерована, опечатана печаткою та скріплена підписом судовласника або капітана порту. Записи до книги заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення вносяться особисто капітаном судна у день надходження заяви і повідомлення про кримінальне правопорушення або самостійного виявлення ним кримінального правопорушення. Кожен запис має мати порядковий номер.

Зібрані матеріали процесуальних дій мають бути прошиті, аркуші пронумеровані та складено реєстр процесуальних документів і вилучених речей і документів, який додається до матеріалів. У разі вчинення діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, під час перебування судна в порту, у внутрішніх або територіальних водах України капітан судна зобов'язаний передати особу, яка підозрюється у вчиненні цього діяння, відповідним правоохоронним органам у порядку, встановленому кримінальним процесуальним законодавством України.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (ред. від 08.10.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР (ред. від 11.08.2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80>
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III (ред. від 08.10.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.